ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 45 (4036).
5 МАРТ
ЧОРШАНБА
1969 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

УЧ ОЙЛИК ПЛАН МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

УЛУҒ САНАНИ МУНОСИБ СОВҒАЛАР БИЛАН КУТИБ ОЛАЙЛИК

ЎЗБЕКИСТОН ПЎЛАТИ

В. И. ЛЕНИН номли Ўзбекистон металлургия заводининг донги Иттифоқимизга ёйилган. Бу ерда мардона меҳнат қилаётган юзлаб оловқалблар корхона шуҳратини тобора оширмоқдалар. Қўлдош Йўлдошев (чапда) ва Файзулла Қалматов ўртоқлар ўн икки-ўн тўрт йилдан бери шу завод юксалишига ўз муносиб ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар.

- Бугун В. И. Ленин номидаги Бекобод металлургия заводида биринчи ўзбек пўлати олинган кунга 25 йил тўлди.
- Ўзбек металлурглари илғор фан ютуқлари, янги техника ва прогрессив технологияни кенг жорий этиб, маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтирдилар.
- ***Металлурглар нурли истиқбол сари дадил одим ташлаб бормоқдалар.***
- **Яқин келажакда завод қора металлургия саноатининг энг йирик индустриал марказларидан бирига айланади.**
- **Янги қувватларнинг ишга туширилиши билан пўлат ва прокат ишлаб чиқариш янада кўпаяди.**

СИР БЎЙИНИНГ ЖИЛОСИ

БУГУН корхонамизда катта шодиёна. Завод ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимлари биринчи ўзбек пўлати олинган куннинг чорак асрлик юбилейини зўр шоду хуррамлик билан нишонламоқдалар.

Улуғ Ватан уруши давом этаётган оғир кунларда, СССР Халқ Комиссарлари Совети 1942 йилнинг 27 июлида Ўрта Осиёда қора металлургия саноатининг тўнғичи бўлмиш Бекобод металлургия заводини қуриш ҳақида қарор қабул қилди.

Завод умумхалқ қурилиши деб эълон қилингач, республикамизнинг барча областларидан навқирон йигитлар, ишбилармон мутахассислар бу томонга бетиним кела бошладилар.

Завод қурилишига қўл урилганда бу жойлар кенг яланглик эди. Фарҳод ГЭСи қурилиб, электр линиялари тортиб келингач, қурилиш суръати тезлашиб кетди. Бинокорлар ғоят қийин шароитда бўлса ҳам, қурилиш суръатини сусайтирмай, тезроқ биринчи ўзбек пўлатини олишга интилардилар, чунки фронтга пўлат керак эди.

1944 йилнинг 5 марти завод тарихига зарҳал ҳарфлар билан битилди. Шу куни мартен цехининг биринчи печи ишга туширилди. Кекса металлурглардан Анвар Тошпўлатов, Ҳафиз Ғаниев, Ахтем Желилов ва бошқа ишчилар ўшанда биринчи эритмани ўз кўзлари билан кўриб, қанчалар қувонган эдилар.

Ўша кундан бери орадан чорак аср вақт ўтди. Шу йиллар ичида корхонамиз яна ҳам юксалиб камол топди. 1954 йили қувончли воқеа юз берди. Корхонамизга доҳий В. И. Ленин номи берилди. Қўшимча цехлар ишга туширилди, меҳнат унумдорлигини оширувчи маҳсулот сифатини яхшиловчи ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилди.

Корхонамиз ҳозир Ўрта Осиё металлург кадрларнинг катта ўчоғига айланиб қолган. Дастлабки йиллар ёшларимиз Уралда ҳунар ўрганиб қайтган бўлсалар, ҳозирги ёшларимиз шу ернинг ўзида металлурглик касбини эгалламоқдалар. Бу соҳада ветеран ишчиларимиз катта фаолият кўрсатмоқдалар.

Цехларда меҳнат қилаётган металлургларнинг кўпчилиги узоқ йиллик бой тажрибага эга. Улар меҳнатлари туфайли катта обрў-эътибор топганлар. Саид Нуриддинов, Ҳафиз Ғаниев, Асад Эргашев ўртоқлар металлургия саноатини юксалтиришдаги хизматлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлганлар. Шерали Ҳамроқулов СССР Олий Совети, Қурбонали Тошматов эса Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатидирлар. Область, шаҳар депутатлигига сайланган металлургларимиз ҳам халқ ишончини шараф билан оқламоқдалар.

Бу азаматлар ғайрати ва шижоати билан чорак аср мобайнида корхонамизда пўлат эритиш анча кўпайди. Печь тубининг ҳар бир квадрат метридан олинадиган эритма миқдори жиҳатидан Иттифоқда биринчи ўринга чиқиб олдик.

Биз бундай ютуқларга коммунистчасига меҳнат қилиш билан эришяпмиз. Барча ишчилар коммунистик меҳнат ҳаракатига қўшилган. **Олти цех, 9 участка, 8 бригадага коммунистик меҳнат коллективи деган фахрли ном берилган. 1280 коммунистик меҳнат зарбдори ишлаб чиқаришда бошқаларга ўрнак бўлмоқда.**

Сўнгги йилларда корхонамизда бир қатор қувончли воқеалар содир бўлди. Улуғ Октябрнинг шонли 50 йиллиги арафасида корхонамизда доимий сақлаш учун КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг Эсдалик байроғи топширилди. Ўтган йили эса СССР Қора металлургия саноати министрлигининг кўчма Қизил байроғини уч марта қўлга киритдик. Беш йилликнинг ўтган уч йили мобайнида прогрессив иш методларига амал қилиб қўшимча бирнеча минг тоннадан пўлат товар прокати ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдик.

КОРХОНАМИЗДА планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси жорий этилгач, тараққиётнинг янги босқичига чиқиб олдик.

(Давоми иккинчи бетда)

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

Қорақалпоғистон адабиёти ва санъати ҳафталигининг қатнашчилари 4 март куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов автоном республика меҳнаткашларининг намоёндаларини самимий табриклади. Суҳбат вақтида у Қорақалпоғистон социалистик маданиятининг катта байрами муваффақиятли бошланганлиги билан меҳмонларни муборакбод қилди; уларга янгидан-янги ижодий муваффақиятлар тилади.

Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. К. Камолов ва СССР халқ артисти О. Шомуротова ҳафталик қатнашчилари номидан гапириб, Қорақалпоғистоннинг адабиёт ва санъат арбоблари Тошкентда ҳурсандчилик билан қардошларча кутиб олинганлиги учун сидқидилдан миннатдорчилик билдирдилар.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисимкин, Р. Н. Нишонов, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Раиси Д. Ешимбетов, автоном республика Министрлар Советининг Раиси Е. Айтмуротов қатнашдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Тошкент область Калинин районидаги Ленин номли колхоз раиси Ғиёс **Умаров** қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришда эришган муваффақиятлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ПАХТАКОРЛАРГА КАТТА ҒАМХЎРЛИК

240 МИНГ СЎМ ҚЎШИМЧА ДАРОМАД

Биз пахтакорлар ўзимиз ҳақида партия, ҳукуматимиз томонидан қилинаётган оталарча ғамхўрликни ҳис қилиб турибмиз. Кейинги йилларда колхозлар ва совхозлар кучли техника ва минерал ўғитлар билан кўпроқ таъминланабошлади. Бу бизни яна ҳам астойдил ишлашга, деҳқончилик экинлари ҳосилини оширишга, она-Ватанга йил сайин кўпроқ маҳсулот етказиб беришга ғайратлантиради.

Яқинда партия ва ҳукуматимизнинг пахтанинг харид нархини 15 процент ошириш тўғрисидаги қарори деҳқон оилаларини яна ҳам қувонтириб юборди. Биз ҳисоб-китоб қилиб кўрдик. Шу қарорга асосан колхозимиз бу йил топширадиган пахтаси эвазига қўшимча 240 минг сўм даромад эгаси бўлади. Бу маблағ хўжалигимизни янада мустаҳкамлашда, колхозчилар хонадонини бадавлат қилишда катта аҳамиятга эга.

Пахтакорлар, механизаторлар бу йил ҳар гектар ердан 30 центнердан, яъни бултургига қараганда гектарига 3 центнердан ортиқ пахта топшириш мажбуриятини олдилар. Қиш қаттиқ келиб, кўклам чўзилиб кетаётганлигини ҳисобга олиб биз барча техникани муддатидан анча илгари сифатли ремонтдан чиқариб қўйган эдик. Шу кунларда қанча трактор ва прицеп бўлса барини ишга солиб маҳаллий ўғит тўплашни, минерал ўғит ташиб келтиришни кучайтириб юбордик.

Деҳқонларимиз партия ва ҳукумат ғамхўрлигига жавобан 1969 йилда ҳар қандай об-ҳаво қийинчиликларини ҳам енгиб, мўлжалдаги ҳосилни оламиз, беш йилликнинг тўртинчи йилини муваффақиятли якунлаймиз демоқдалар. Бизнинг бу меҳнат совғамиз улуғ доҳий В. И. Лениннинг туғилган куннинг 100 йиллигига туҳфамиз бўлади.

М. РЎЗИМАТОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг раиси, республикада хизмат кўрсатган механизатор.

МИННАТДОРМИЗ

Партия ва ҳукуматимизнинг пахтани харид қилиш нархини ошириш тўғрисида қабул қилган қарорини колхозимиз деҳқонлари зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Пахта нархини оширилиши пахтакорларга кўрсатилган катта ғамхўрлик бўлиб, хўжалик моддий қудратини мустаҳкамлашда, деҳқонлар турмушини янада фаровонлаштиришда муҳим аҳамиятга эгадир.

Деҳқонларимиз партия ва ҳукуматимизнинг пахтакорларга қилаётган оталарча ғамхўрлигига жавобан бу йил ҳосилдорликни гектар бошига планда белгиланган 20,6 центнер ўрнига камида 25 центнерга етказиш, давлатга 1792 тонна ўрнига 2175 тонна пахта етказиб бериш, ялпи ҳосилнинг 86 процентини машиналар билан териб олишга қатъий аҳд қилдилар. Ана шу маррага эришилса, колхозимиз пахта харид нархининг оширилиши туфайли шу йилнинг ўзидаёқ 121 минг 800 сўм қўшимча даромад олади.

Баҳор келди. Лекин колхоз далаларини қор босиб ётибди. Ариқ-зовурларнинг анчагина қисми тозаланган эмас. Демак, баҳор ишлари колхоз деҳқонлари учун нихоятда тиғиз келади. Шуни тўла ҳисобга олган ҳолда ишни ташкил қилаётирмиз. Техникамиз экиш кампаниясига тўла шай қилиняпти. 1000 тоннадан ортиқ маҳаллий ва минерал ўғитлар жамғариб қўйилди.

Ҳаво юришиб кетди. Ишни жадаллаштиряпмиз. Чигит экиш кампаниясини қисқа муддатда тугаллаш учун зарур тадбирларни кўрамиз. Бу йилги шароитда ҳар бир кундан, ҳар бир соатдан ниҳоятда омилкорлик билан фойдаланишимиз зарур. Шуни тўла ишонч билан айтамизки, колхозимиз деҳқонлари партия ва ҳукуматимизнинг бу катта ғамхўрлигига жавобан ҳамда Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш мақсадида бутун имкониятларини ишга солиб меҳнат қиладилар, ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажаришга эришадилар.

Т. ЧИННИБЕКОВ,
Оққўрғон районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси.

ҚУДРАТЛИ ОҚИМ

МАРТЕН цехининг пўлат эритувчилари беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Улар ойлик планларни муваффақиятли бажаришяпти. Суратда: цех пешқадамларидан бир группаси. Чапда И. Авизов, И. Қоратоев, С. Сайдалиев ва С. Зверев ўртоқлар. Улар бир сменада 90 тоннадан ошириб пўлат эритишмоқда.

ОЛОВ БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

РЕПОРТАЖ

КРАН машинисти пешанасидаги терни артиб, яна ричагларни тортди. Стандан ўтиб бир жойга жамланаётган тунукалар тўпини хартум илмоғига илди-да, ҳавода суздириб платформалар бортига қўндирди.

Биринчи тўпдаги тунуканинг қалинлиги 0,55 миллиметр, иккинчи тўпдагиники эса 0,50 миллиметр. Неъмат ака бошлиқ бригада ҳар иккала турдаги маҳсулотдан бир сменада 29 тонна ўрнига 35 тоннасини тайёрлаб беряпти. «300» станидан чиқаётган сортли прокатлар бу ҳисобга кирмайди...

Неъмат ака иш бошида. Эрта билан цехга келган зоҳоти бригада аъзоларини йиғиб беш минут бугунги вазифалар ҳақида гапирган эди. Энди ўша вазифаларнинг қандай бажарилаётганлигини кузатяпти. Ҳозир ҳамма ўз ўрнида. Агрегатлар бетиним ишлаб турибди. Мавлон Рўзиев печь ҳароратини бир маромда ушлаб, металлни лахча чўққа айлантиряпти. Катта вольцовкачи Мустафо Кўчаров эса клетлар қаршисида туриб минг даражали ҳароратда қиздирилган металл тахталарни диққат билан яссиламоқда. Сўнг операцияни ёрдамчи вольцовкачи Абдуманноп Юсупов давом эттиради. Уч-тўрт операциядан ўтган металл тахта пировардида ингичкалашиб оддий тунукага айланяпти.

Йигитлар ҳозир ҳеч қийналмай ишлашяпти. Печь остидаги табиий газ узлуксиз ёниб турибди. Агрегатлар такомиллашган. Металл тахталарни механизмларнинг ўзи печга етказиб беряпти. Кранлар хизматга тайёр. Прокатчилар фақат жараёнларни бошқаришса бас. Ҳа, ҳозир шундай. Лекин Неъмат аканинг вольцовкачилик даврида-чи?

— У пайтларда печлар мазутда ишларди, — ҳикоя қилади ветеран металлург. — Меҳнат шароити ҳам анча оғир эди. Тутун тортувчи қурилмалар кейинчалик пайдо бўлган. Металл тахталарни ҳам печга замбиллаб таширдик. Ўша йиллардаги қийинчиликларни ҳозир ёшларга гапириб берсак, баъзида ишонишмайди. Бу, табиий, албатта. Чунки ҳозирги даврда барча процесслар тўла автоматлашган, механизациялашган. Корхонани шунчалик замонавий, донгдор заводга айлантиргунча кекса металлурглар озмунча тер тўкишмади.

Ўша қаҳрамонлик йилларига Неъмат Мирзаевнинг ўзи гувоҳ. У Андижондан завод қурилишига келганида цех корпусларига эндигина пойдевор ётқизилган эди. Қўлида монтерлик ҳунари бўлгани учун уни сим тортувчилар сафига қўшиб қўйишди. Завод участкаларига биринчи чироқни Неъмат ака ёққан. Фарҳод нури билан корхона қурилиши жадаллашиб кетди. Цехлар тўла ишга туширилгач, Неъмат акада металлурглик касбига иштиёқ туғилди. Ўз хоҳиши билан Пермь областига бориб ўқиб, ҳунар орттириб келди.

У кўп нарсага қизиқарди. Зеҳни ҳам ўткир эди. Цехда металл тоблаб юриб, вольцовкачилик касбини ҳам эгаллади. Уч йилда клетларни мустақил бошқарадиган бўлиб қолди. Кейин Свердловскка бориб беш ойлик мастерлар курсини тамомлагач, 4-бригадага раҳбар этиб тайинланди. Ушандан бери у доимо иш бошида. Н. Мирзаев бошлиқ бригада корхонада биринчилар қатори коммунистик меҳнат коллективи деган фахрли номга сазовор бўлган. Бригаданинг талайгина аъзолари коммунистик меҳнат зарбдорлари.

ПРОКАТ стани куни-тун ҳаракатда. Сменалар алмашинаверади-ю, аммо агрегатлар тўхтамайди. Эрта билан станни Неъмат Мирзаев бошлиқ бригада аъзолари бошқаришган эди. Мана энди, улар ўрнини Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Қурбонали Тошматов йигитлари эгаллашган. Январь ойи иш якунлари бўйича 4-бригадага корхона кўчма Қизил байроғи тақдим этилган эди. Февралда эса Қ. Тошматов бошлиқ 2-бригада бошқаларга нисбатан самаралироқ ишлади. Коллектив ойлик планга қўшимча равишда 60 тоннадан кўпроқ сифатли прокат тайёрлади.

Владимир Климов, Убайдулла Отамуллаев ўртоқлар мастерлик қилаётган бригадалар ҳам донгдорлар сафида. Ҳали замон сменани булар эгаллашади. Шу азаматлар ғайрати билан 1968 йилда цех бўйича планга қўшимча равишда минглаб тонна прокат тайёрланган эди. Янги йилнинг дастлабки икки ойи топшириғи ҳам ортиғи билан адо этилди.

Прокат цехи пролетлари олис-олисларга чўзилиб кетган.

— Нариги пролетда «300» стани сортли тунука ишлаб чиқаряпти, — ишора қилади Неъмат ака. — Қаҳрамонимиз ўша ерда.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саид Нуриддинов 1-бригадага мастерлик қиляпти. Бу оддий ўзбек йигитининг тақдири ҳам шу ердаги бошқа металлургларникига ўхшаб кетади. Дастлаб Саид завод қурилишида қатнашди. Кейин Уралга бориб металлурглик касбини ўрганди. Яна ўз корхонасига қайтиб келиб, прокат станини бошқаришга киришди. Меҳнатдан шон-шуҳрат, обрў-эътибор топди. Ҳозир укаларини ҳам у ўз бағрига олган. Нуриддиновлар оиласи корхонанинг фахри ҳисобланади.

Донгдор металлург бошлиқ бригада 1968 йилда пландан ташқари 1572 тонна прокат тайёрлаб, ҳаммадан ўзиб кетди. Шу кеча-кундузда ҳам бригада аъзолари илғор иш методларини кенг қўлланиб, ҳар соатда нормадагидан 3,7 тонна кўп металлни катанка қилмоқдалар.

С. Нуриддинов бригадаси ленинча беш йиллик пешқадами номини олиш учун корхонада биринчи бўлиб кураш бошлаган. Иноқ коллектив бир ёқадан бош чиқариб, беш йиллик топшириғини 1970 йилнинг 5 декабригача муваффақиятли адо этиш ва доҳий юбилейигача қўшимча 7 минг тонна прокат тайёрлаш учун курашмоқда.

Прокатчилар ана шундай аҳду-паймон билан меҳнат қилмоқдалар. Бу курашда сизга зафар ёр бўлсин!

Ж. НОСИРОВ,
Я. САЛИМОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари.

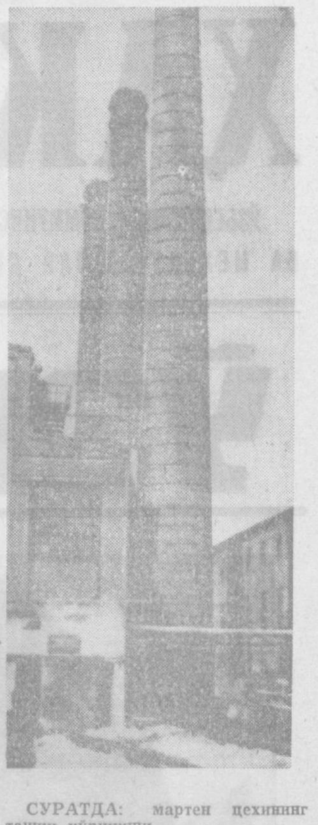

СУРАТДА: мартен цехининг ташқи кўриниши.

А. Тўраев фотолари.

СИР БЎЙИНИНГ ЖИЛОСИ

(Боши биринчи бетда)

Хўжаликни янгича бошқариш усули ажойиб муваффақиятлар келтирди. Буни мен Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саид Нуриддинов бошлиқ бригада аъзолари эришган ютуқлар мисолида сўзлаб бермоқчиман.

Барча участкалар қатори бу бригадада ҳам янги системага ўтиш олдидан прокатчилар ўртасида янги системанинг афзалликлари кенг тушунтирилди.

Дастлабки ойларданоқ ишлаб чиқаришга ижодий ёндошиш ҳислари сезила бошлади. Мана энди иқтисодий ислоҳот жорий этилган давр билан илгариги даврни бир қиёслаб кўрсак, нақадар илгарилаб кетганлигимиз кўзга яққол ташланади.

Бригада аъзолари ҳозир ойма-ой топшириқни ортиғи билан адо этиб келяпти. Катта иқтисодий тежамкорликка эришяпти. Бу билан мукофот фонди ҳам кенгайиб, ишчиларда моддий манфаатдорлик ошиб боряпти. **Завод бўйича ўтган йили планга қўшимча реализация қилинган маҳсулотдан 1 миллион 144 минг сўмлик иқтисодий самара кўрилди.**

Корхонамиз йилма-йил юксакликка томон дадил одим ташлаб бормоқда. **Завод истиқболи янада порлоқ. 1975 йилгача корхона қуввати анча ошади. Ундан кейинги йилларда заводни яна ҳам кенгайтириш мўлжалланган. Электр билан пўлат эритиш технологияси йўлга қўйилади, «350» уникаль прокат стани ишга туширилади.** Пўлат эритувчилар ва прокатчилар меҳнат унумдорлиги бир ярим марта ошади.

Мана шундан кейин корхонамиз СССР қора металлургия саноатининг энг йирик гигантларидан бирига айланади. Завод кенгайиши билан металлурглар посёлкаси ҳам камол топади. Қўшимча турар-жой массивлари, янги ўқув юртлари, маданий-маиший объектлар, болалар муассасалари қад кўтаради.

Корхонамиз улуғ Ленин номи билан аталади. Доҳий Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейи шу боисдан ҳам зиммамизга юксак масъулият ва шарафли вазифа юклайди. Доҳий юбилейини биз ҳаммадан ҳам кўра кўпроқ ютуқлар билан кутиб олишимиз, табаррук номга яраша меҳнат қилишимиз лозим.

Бу масъулиятни чуқур ҳис этган коммунистларимиз, барча завод ишчилари, инженер-техник ходимларимиз юбилей шарафига ўз зиммаларига оширилган мажбурият олган ҳолда меҳнат қилмоқдалар. Йил давомида заводимизда қатор ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилади. Мартен цехининг биринчи печи учун баландлиги 75 метр бўлган труба қурилади, кўпгина процесслар автоматлаштирилади.

Мартен цехи коллективи йиллик планни муддатидан олдин адо этиб, қўшимча бир неча минг тонна пўлат эритиш, прокатчилар эса пландагидан ташқари минглаб тонна прокат тайёрлаш учун курашмоқдалар. Беш йилликнинг тўртинчи йилида қўшимча ярим миллион сўмлик товар маҳсулоти реализация қилинади. Тушаётган рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этиш билан 100 минг сўмлик иқтисодий фойда кўрилади.

Зиммамиздаги вазифа ғоятда шарафли ва масъулиятли. Лекин Бекобод металлургларининг сўзи билан иши бир. Берилган ваъданинг доимо устидан чиқиб келганлар. Шу кеча-кундузда ҳам барча участкаларда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш учун қизғин мусобақа кетяпти. Ўтган икки ойлик топшириқ барча кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли бажарилди. Бу катта зафарнинг дебочасидир.

Бугун биз ўзбек пўлати оқими қудратини ошираётган барча металлургларни чорак асрлик шонли айём билан қизғин қутлаймиз ва янги марраларни забт этишда уларга улкан муваффақиятлар тилаймиз.

Э. ВАЛИЕВ,

В. И. Ленин номидаги Бекобод металлургия заводи партия комитетининг секретари.

ЮКСАЛИШ РАҚАМЛАРИ

● Завод рационализаторлари ва ихтирочиларидан ўтган йили 386 та таклиф тушди. Улардан ишлаб чиқаришга жорий этилганлари 100 минг сўмлик иқтисодий фойда келтирди.

● Корхонада коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун қизғин мусобақа кетяпти. Шу кунгача 6 цех, 9 участка ва 8 бригада бу фахрли номга сазовор бўлган. 1280 коммунистик меҳнат зарбдори ишлаб чиқаришда барчага ўрнак бўлмоқда.

● В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган металлурглар 1970 йилнинг 1 кварталида мажбуриятга қўшимча равишда 0,7 минг тонна пўлат, 1,2 минг тонна прокат ишлаб чиқаришга сўз бердилар. 0,1 миллион киловатт-соат электр қуввати, кўплаб металл тежаб қолинади. Ишлаб чиқариш ҳажми 0,9 процентга ўсади.

ИЗЛАНИШ

Чорак асрлик давр мобайнида меҳнатга ижодий ёндошиб, корхонада ажойиб ўзгаришлар ясадик, юксак ишлаб чиқариш маданиятига эришдик.

Металлурглар билими, малакаси ошиб борган сари технологик жараёнлар такомиллашмоқда, меҳнатни ташкил этишнинг янги-янги форма ва методлари яратилмоқда. Ҳозирги кунда барча ишчилар, инженер-техник ходимларнинг фикри-зикри меҳнатни илмий асосда ташкил этиб иш унумдорлигини ошириш, фойдасиз чиқимларни камайтириш, тадбирлар самарадорлигини оширишга қаратилган.

1968 йилнинг иккинчи ярмида НОТ группасининг ташкил этилиши катта воқеа бўлди. Айни пайтда корхона бўйлаб 16 ижодий бригада ҳам иш бошлади. 200 га яқин новатор бригадаларга бириктирилди. Группа ва бригада аъзолари бевосита участкаларда бўлиб қолоқ жойларни аниқладилар. Иш процессларини расмга олиб ускуналардан фойдаланиш коэффициентини текширдилар. Шу текширувлар асосида тадбирлар белгиланиб, уларни ишлаб чиқаришга жорий этишга киришилди.

Ўтган йилнинг иккинчи ярмида нуқсонларни бартараф этишга қаратилган 27 тадбир жорий этилди. Пировардида 71,7 минг сўмлик фойда кўрилди, 8 ишчи кучи иқтисод қилинди ва меҳнат унумдорлиги салкам 4 процентга оширилди. Айниқса мартен цехининг шихталар майдонида амалга оширилган НОТ плани катта самара берди.

Илгарилари шихта майдонига келтирилган металломлар тартибсиз уюлиб ётар эди. Натижада мартен цехига йўл беркилиб қолиб печларга металлом етказиб бериш оғирлашарди. НОТ планининг амалга оширилиши билан ноябрь ва декабрь ойларидаёқ шихтада тартиб ўрнатилди. Ишчилар меҳнат унумдорлиги 5 процент ошди. Печларда пўлат эритиш жараёни тезлашди.

Прокат цехида вальцовкачилар иш ўрнини яхшилаш бўйича белгиланган НОТ плани ҳам муваффақиятли бажарилди. Бу ерда икки ишчи кучи иқтисод қилинди, меҳнат шароити яхшиланди.

НОТ группаси ва ижодий бригадалар аъзолари бу йил ҳам реал планлар асосида иш тутмоқдалар. Яқин келажакда мартен цехининг печлар пролетида, механик хизмат кўрсатиш соҳасида қатор ўзгаришлар ясалади. «300» сортли станда НОТнинг комплекс планлари амалга оширилади.

Мартен цехи бошлиғининг ўринбосари В. Раҳмонқулов, нормалувчилар М. Саблин, Хе Ин Дюн, «300» стани мастери Н. Ботняев, темир йўл транспорти цехи бошлиғи С. Нилов ва бошқа новаторлардан ҳозир НОТ группасига ажойиб таклифлар тушяпти.

Биз уларни албатта ишлаб чиқаришга кенг жорий этиб самарадорликни оширамиз.

Г. ХАН,

инженер, НОТ группасининг раҳбари.

МАТОНАТЛИ КИШИЛАР

Чорак аср. Тарихан қисқа муддат. Ана шу ўтган вақт ичида завод фақатгина кенгайиб, қудратли корхонага айланди. Унда меҳнат қилаётган ишчи ва хизматчиларнинг малакаси, техникага муносабати ҳам тубдан ўзгарди.

Заводда биринчи печь ишга туширилган кезларда бир кунда бор-йўғи бир неча юз тонна пўлат эритилган эди. Ҳозир мартен цехида ишлаб турган уч печь бир суткада бунга қараганда бир неча баравар кўп металл эритмоқда.

Албатта, бундай ютуқларни қўлга киритишда, корхона қудратининг ўсишида рационализатор ва ихтирочиларнинг қўшаётган улуши ҳам кам эмас.

Узоққа бормай, фақат ўтган йилни олиб кўрайлик. Завод коллективи ишлаб чиқаришга 260 рационализаторлик таклифини киритиш мажбуриятини олганди. Ҳақиқатда эса 290 янгилик ишлаб чиқаришга жорий этилиб, юз минг сўмдан ортиқ маблағ тежаб қолинди. Жумладан, 100 тоннадан ортиқ қора металл, 288270 кубметр табиий газ, 11660 киловатт соат электр қуввати ва бошқа маҳсулотлар иқтисод қилинди.

Айниқса катта инженерларимиз Н. Файн ва Л. Настичевларнинг ҳамкорликда мартен цехида «ишга яроқсиз» деб топилган пўлат қуйиш аравачаси редукторини қайта реставрация қилиш борасидаги ихтиролари диққатга сазовордир. Шу дамгача ишдан чиққан редукторлар ташлаб юборилар, натижада янгисини ўрнатилгунча анча вақт кетарди. Энди эса йилига олти минг сўм маблағ тежаб қолиняпти.

Бундай серунум ихтирочилар талайгина корхонамизда. Масалан, прокат цехи токарлик устахонаси мастери Ғани ака Ориповнинг ишлаб чиқаришга киритган 30 га яқин ихтироси минглаб тонна металл, неча ўн минг сўм маблағни тежаб қолиш имконини берди. Айниқса, Ориповнинг 420 линиясидаги калибрларнинг ўрнини алмаштириш борасидаги янгилиги корхонага катта фойда келтирди.

Илгарилари мослама калибрлари шейка томонда бўлиб, нагрузка текис тақсимланмас ва оқибатда 1 — 2 соатда синиб кетаверарди. Уни алмаштириб янгисини қўйиш учун анча вақт талаб этилади. Устига-устак қанчадан-қанча металл бекорга исроф бўларди.

Мана энди Ғани ака усули жорий этилгач, иш унуми ҳам ортди, шейкалар синмайдиган бўлди, браклар камайди, бирнеча тонна материал тежаб қолинаяпти.

Бундай ихтиро ва янгиликлар қийматини рақамлар орқали ифода этадиган бўлсак, заводимиз рационализаторлари ўтган 25 йил ичида ишлаб чиқаришга 3961 таклиф киритиб, давлатнинг икки ярим миллион сўмга яқин маблағини иқтисод қилиб қолишга эришдилар.

Ю. ЖУМАЕВ,

Завод техника бўлимининг катта инженери.

ҚУТЛАЙМИЗ

Эсимизда, 1943 йилнинг 26 январида мартен цехига дастлабки пойдевор қўйилган эди. Кўп ўтмай совет кишиларининг ғайрат ва шижоати туфайли 1-печь эритма берди.

Ўша-ўша Бекобод металлургия заводи юксалишда. Бугунги чорак асрлик юбилейни у кучга тўлган, юксалган ҳолда кутиб оляпти. Бунга ҳаммамиз қувонамиз.

Тарихан қисқа муддат ичида республикамизда катта металлурглар армияси вужудга келди! С. Нуриддинов, Ҳ. Ғаниев, А. Эргашев каби меҳнат қаҳрамонларининг донги мамлакатга ёйилди. Биз бу ўғлонларимиз билан доимо фахрланамиз.

Бугунги айёмда завод қурилишида қатнашган, уни кафтида юксалтирган барча дўстларимизни, корхонанинг азамат коллективини қизғин қутлаймиз ва уларга янгидан-янги зафарлар тилаймиз.

Ш. АЙТМЕТОВ,
В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи қурилишининг илгариги бошлиғи.

О. УСМОНОВ,
ВКП(б) Марказий Комитетининг завод қурилишидаги илгариги партия ташкилотчиси.

Ё. МОРДУХАЕВ,
ВЛКСМ Марказий Комитетининг завод қурилишидаги илгариги комсомол ташкилотчиси.

ЙИЛЛАР ҲИКОЯСИ

Ўша пайтда Бекободда металлургия заводи қурилармиш деган гап ҳамманинг оғзига тушганди. Завод таърифи ҳатто биз яшаб турган Қоракўл районигача бориб етган, тенгдошларим қатори менинг ҳам қалбимда шу корхонада ишлаш, мамлакатимиз қудратига қудрат қўшиш орзуси пайдо бўлди.

Ниҳоят, 1944 йилнинг сентябрида орзум ушалди. Мени ҳам бухоролик саккиз дўстим қатори заводга ишга олишди. Ҳарқалай, танлаган йўлим чакки бўлмади. Шу ерда ишлаб ҳурмат-эътиборга сазовор бўлдим, обрў қозондим.

Бугунги қувончли кунда улуғ даргоҳ остонасига қўйган дастлабки қадамни беихтиёр эсладим.

Бекободга келганимизда улкан завод ҳали батамом ишга тушмаган, корхона юраги ҳисобланган мартен цехида бор-йўғи бир печ ишлаб турар, ишчи кучлари етишмас эди. Мени оддий канавачи қилиб тайинлашди. Қиладиган ишимиз қолипларни жойлаштириш, пўлат қуйиш, занжирлар орқали хандақ ичидан тайёр бўлган металларни тортиб олиш эди.

Ишнинг ниҳоятда оғир ва машаққатли эканини айтиб ўтмасам ҳам бўлади. Негаки, барча жараёнлар фақат қўл меҳнатига боғлиқ бўлиб, ҳатто вагонларда келтирилган темир, чўянларни ҳам ўз елкамизда кўтариб туширардик. Фронт эса биздан кўпроқ сифатли пўлат талаб қиларди. Ҳарқанча жонбозлик кўрсатиб ишласакда, меҳнат унумдорлиги ниҳоятда паст эди.

Эндичи, оғир, кишини толиқтириб қўядиган барча юмушлар механизмлар зиммасига юклатилган, 120 тонналик пўлат қуйиш аравачалари, бирнеча қисқичдан иборат мосламалар, электр кранлари юзлаб кишининг ишини бажаради. Металларни вагондан тушириш, уни печларга етказиб бериш, эритиш ва қолган барча процессларни замонавий техника амалга ошираяпти. Илгари фақат темирни печга ташлаб туриш учун 25—30 киши ажратилса, ҳозир бор-йўғи уч киши бунинг уддасидан чиқаяпти.

Цехларнинг кенгайтирилиши, янги техника ва технологияни жорий этилиши туфайли дастлабки йилларга қараганда ҳозир кўп маҳсулот ишлаб чиқараяпмиз.

Бешйилликнинг тўртинчи йилини ҳам яхши бошладик. Цехимиз коллективи январь ойи планини 101,5 процент бажаришга эришди. Февралда ҳам чакки ишланмади. зиммамиздаги вазифанинг тўла уддасидан чиқдик.

А. ЭРГАШЕВ,
Мартен цехи мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Мана шу улкан цехда ҳар йили минглаб тонна пўлат эритилади. Бу ерда ўт-юракли, оловқалб кишилар меҳнат қилишади. Пўлатсозлар беш йиллик тўртинчи йили топшириғини муддатидан илгари адо этишга астойдил бел боғлашган. Шу ният уларни янгидан-янги зафарларга чорламоқда. Суратда: эриган пўлат оқими.

А. Палехов фотоси.

САЙЛОВДАН САЙЛОВГАЧА

ҚИШЛОҚЛАР ОБОД БЎЛМОҚДА

Идора берк эди. Энди нима қилдик, деб ҳаялланиб турган эдик, катта кўчадан курак кўтариб олган нуроний отахон ўтиб қолди.

— Холвой акани учратмадингизми?

— Оқсоқолимизни сўраяпсизми, ўғлим. Уни «Жағал»дан топасиз. Сайлов юзасидан ўшаққа ўтаман деганди. Янги қишлоқ эмасми, аҳолини ҳисобга олиб юргандир.

Отанинг гапи қизиқ бўлди-ю. Биз бу ерларда бўлганмиз. «Олтиш», «Оқбалиқ», «Самарқанд», «Мойтепа», «Қорақудуқ» қишлоқлари борлигини биламиз. Бу «Жағал»ни биринчи марта эшитаямиз.

«Мойтепа»дан ўтаётиб эски таниш Тошбой акага дуч келиб қолдик.

— Янги қишлоққа кетяпсизлар, чамамда, — салом аликдан кейин гап очди у. — ҳа, «Жағалбой»ли хўп файзли жой бўлдида. Жағал асли тепалик маъносини англатади. Илгари «Чиғатойимиз»нинг ўтакетган ташландиқ ери бўлган эди. Энди бўлса кўриб ҳавас қиласан киши.

Биргалашиб қишлоққа кириб келдик. Дастлаб кўзга ташланганн узунасига кетган текис кўчанинг ўнг ёқасида бир қаторда тушган бири-биридан кўркам янги уйлар бўлди. Бу хонадонларда бадавлат турмуш гаштини сураётган оилалар билан танишиб, уларни янги уйлар билан қутлагимиз келди.

Хонадонларнинг биридамиз. Уй бошлиғи Тожиқул аканинг икки қўли кўксида. Ҳали ўтириб ҳам улгурмагандик, ташқарида чойнакнинг бақиллаб қайнаётган товуши эшитилди.

— Примусми деяман? — сўрадим Тожиқул акадан.

— Йўқ, ука, бизда примус нима қилсин, «зангори олов»дан фойдаланаяпмиз.

Телевизор ишлаб турарди. Болакайлар «Шанба нонуштасидан сўнг»ни томоша қилишарди. Шу пайт келинойи чой келтирдилар. Суви тип-тиниқ эди, унга тикилганимизни мезбон сезди шекилли:

— Кўчиб келмасимизданоқ артезиан қудуғини қазиб беришган, — деди у. Бу данғиллама уйларни, обод кўчаларни юзага келишида хўжалигимиз маъмурияти, олийҳиммат депутатларимизнинг хизматлари катта. Ўша жонкуярларнинг яхшилигини бир-икки оғиз гап билан чеклаб бўлмайди.

Шундай қилиб дастурхон устида депутатлар ҳақида гап кетди.

— Асли, Чиғатойда 47 халқ вакили бор, — тушунтирди Тошбой ота. — уларнинг ҳаммаси ҳам бирдек ғамхўр, меҳрибон. Қай бирини айтсам экан.

— Мана, Ҳамроқул акани айтинг, — гапга Тожиқул ака аралашди. — Бизнинг «Жағалбойли»да ҳам кўп хизмати бор.

— Дарвоқе, тўғри айтасан, — маъқуллади ота, — Ҳамроқул ўғлимнинг қилаётган хайрли ишлари чинакам депутат деган номга муносиб. Ўзи коммунист. Район йўл бошқармасида ишлайди. Шу охирги беш-олти йил ичида асфальт, тош ётқизилмаган кўча қолмади, ҳисоб. Ҳаммасида ўзи бош-қош. «Олтиш» участкаси билан «Чиғатой» маҳалласи оралиғида икки километрлик йўл текисланиб, асфальт бўлди. Қишлоғимиз марказидан «Оқбалиқ» «Мойтепа», «Самарқанд» участкаларига олиб борувчи йўлларга шағал тўкилди. Эндиликда қўшни Фрунзе номли колхозни яқиндан боғловчи каттакон йўл қурилмоқда.

Мана шу ишларда Ҳамроқулнинг улуши чексиз. Қай бир маҳаллада бўлманг одамлар унинг номини ҳурмат-иззат билан тилга олишади. Бел боғлаб халқ учун хизмат қилган одам ҳеч қачон кам бўлмайди, болам. Ишқилиб мартабаси улуғ бўлсин Ҳамроқулнинг.

Суҳбат вақтида кўплаб депутатларнинг иш фаолиятини билиб олдик. Қишлоқ Советининг депутатларидан ферма бўйича раис ўринбосари Марҳабой Тожиёқубов, туғруқхона шифокори Нурия Маликова, боғча мураббияси Саври опа Сафарова, фельдшер Раҳим Шодмонов ва ҳисобчи бухгалтер Маъмура Арслонбековаларнинг ибратли ишлари мақтаб ўтилди.

— Кишиларимизнинг эртаги куни янада фаровон, қишлоғимиз чароғон бўлаяпти. Ана шу ўғил-қизларимизга дилимиздан чиқариб «умрингдан барака топ» деймиз, — дейди Тожибой ота.

Суҳбат шу ерга келганида кўча эшиги тақиллади. Ичкарига думалоқ жуссали, буғдойранг йигит кириб келди. Қўлтиғида дафтар-китоб.

— Биз йўқлаган қишлоқ Советининг раиси Холвой ака Худойқулов ана шу киши экан.

— «Жағалбо»ликлар орасида сайловга бағишлаб суҳбат ўтказиб юрибмиз, — ечинар экан Холвой ака гап бошлади. — Очиғини айтсам ҳисобот вақтида юзимиз ёруғ бўладиганга ўхшайди. Узоққа бориб нима қилдик. Мана шу қишлоқни мисолга келтира қолай. Ўзи яқинда бунёдга келди. Бу йил дастлабки оилалар истиқомат қиляпти. Ҳозир бамисоли қурилиш майдонига ўхшайди.

Бу ишимизнинг бошланиши. Мана кўрасизлар. Яна уч-тўрт йил ичида бу қишлоқни таниб бўлмайди. Қолган қишлоқлар ҳам эътиборимизда. — сўзида давом этди раис. Марказда янги аптека очилди. Ҳурматли қарияларга чойхона қуриб беряпмиз. «Оқбалиқ»да депутатимиз Марҳабой аканинг ҳаракати билан ўнта типовой иморат қад кўтарди.

— Янги сайланадиган депутатлар ана шу ишларни давом эттиришса, қишлоқларимиз нақ шаҳар бўлиб кетади, — гапга қўшилди Тожибой ота. — Дарвоқе ўғлим, қанча депутат сайланмоқчи?

— Қишлоқ Советига 60 та, районга 11 та, область Советига иккита депутат, — жавоб қилди Холвой ака. — Ҳозир сайлов участкалари «Ленин йўли», Ҳамза, Карл Маркс номли колхозларнинг аҳоли гавжум жойларида агитпунктлар ишлаб турибди. Улар зарур бўлган қўлланмалар, шиор ва алвонлар билан жиҳозланган. Сизларнинг «29-Жағалбойли» сайлов участкангиз яқинимизда жойлашган. Кечқурунлари чиқиб туринглар. Қизиқарли учрашувлар бўляпти, мириқиб концерт томоша қиласизлар. Қишлоғингизнинг келажаги ҳақида қувончли гапларни эшитиб қайтасизлар. Энди менга жавоб, қўшни хонадонларга киришим керак. Тушда агитаторлар билан суҳбатлашиб оладиган гап бор.

Биз ҳам Холвой акага ҳамроҳ бўлдик. Кўплаб оила аъзолари даврасида, суҳбатлашдик катта қурилишлар шоҳиди бўлдик. Раиснинг айтганича бор экан. Яқин келажакда бу ерда каттакон бир шаҳар квартали қад кўтаради.

Бу ўринда хайрли иш шайдолари — қишлоқ депутатларининг олий ҳимматларнга, жонкуярлигига яна бир бор қойил қолдик.

И. ЮСУПОВ,
Бўка районидаги Чиғатой қишлоқ Совети.

МЕҲНАТ ЗАРБДОРЛАРИ

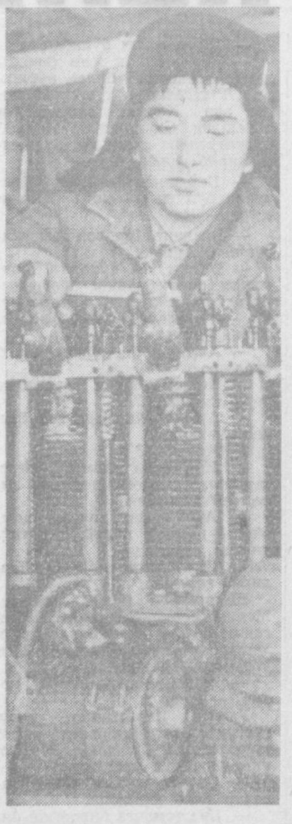

Наби Бобожонов Янгийўл районидаги Киров номли колхознинг серғайрат механизаторларидан бири ҳисобланади. У ҳар йилгидек бу йил ҳам техникани муддатидан олдин кўкламга шайлаяпти. Суратда: ўртоқ Н. Бобожонов иш устида.

Н. Тўраев фотоси.

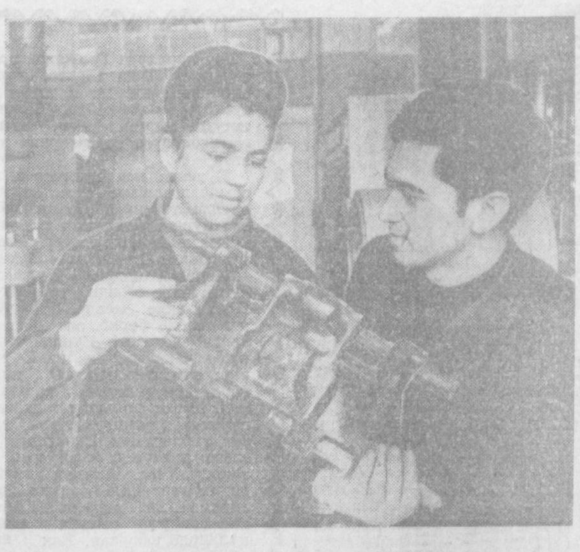

Давлат машинасозлик лойиҳалаш-конструкторлик ва технологик бюросининг химия-технология бўлими конструктори Ф. Шамиев ва лаборант-технологи Т. Дутлова пластмассадан қишлоқ хўжалик машинасозлигида фойдаланиш йўлларини ишлаб чиқишяпти.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

МЕВАЛИ ДАРАХТЛАРНИ ҚАНДАЙ БУТАШ КЕРАК

Мевали дарахтларга ёшлигида шакл бериш, ҳосилга кирганда эса уларни буташ муҳим агротехника тадбирларидандир. Дарахтларни тўғри шакллаш ва буташ орқали кўп йиллар давомида юқори ҳосил берувчи боғлар барпо қилиниши мумкин.

Ўзбекистон шароитида олма, нок, беҳи, олхўри, гилос дарахтларига сийраклаштирилган қаватли шакл берилади. Бунда учта навда 1—2 куртакдан кейин ҳар томонга тараган ҳолда жойлаштирилади. Тўртинчиси учинчи навдадан 20—25 сантиметр баландроқ, бешинчиси эса тўртинчисидан 30—40 сантиметр оралиқда жойлаштирилади.

Меванинг тури ва навига қараб дарахт 5—8 шохдан шаклланиб, улар танасига нисбатан 45 — 50 градусли бурчак ҳолда бирикиши керак.

Мевали дарахтларни шакллашнинг асосий қоидалари нималардан иборат? Биринчидан, марказий ўтказгич шох (ствол) билан ён шохларнинг узунлиги ва йўғонлигини мутаносиб ҳолда белгилаш талаб этилади. Биринчи тартибли она шохларининг йўғонлиги тана йўғонлигининг ярмидан ошмаслиги керак. Пастки шохлар эса юқори шохлардан кучлироқ тараққий этган бўлмоғи лозим. Бир томонда икки шохни қолдирмаслик керак. Иккинчидан, марказий ўтказгич шохнинг учи она шохларга нисбатан доимо 20—30 сантиметр узунроқ бўлиши, она шохлар эса ўз навбатида иккинчи тартибли шохларга қараганда 25—30 сантиметр узунроқ қилиб қирқилиши мақсадга мувофиқдир.

Марказий ўтказгич шох ва она шохларнинг мутаносиб тараққий этишига уларни ҳар йили муътадил қисқартиб бориш йўли билан эришиш мумкин. Ўсиш кучига қараб навдаларнинг ярми, ёки учдан бир қисми қисқартирилади. Лекин навданинг қолдирилган қисми узун ҳам, калта ҳам бўлмаслиги шарт. Узун навда берувчи шохларда улар 50—60 сантиметрдан ошмаслиги, бошқаларида эса 40 — 45 сантиметрдан узун бўлмаслиги керак.

Дарахт шох-шаббаси орасидаги шакллаш учун зарур бўлган навдаларнинг ҳаммаси 4—6 та кучлироқ куртакка (мева тутиши учун) қисқартирилади. Дарахт орасидаги нотўғри ўсган, ғуж жойлашган, «талашиб» ўсувчи навдалар тагидан кесилади.

Шафтоли дарахти 4—5 шохли қозонсимон ҳолда шаклланади. Марказий шох 5-шох устидан бутунлай кесилиб, ён шохлари кучли қисқартирилади. Кўчат ўтказиш пайтида ана шу тартибда буталса, шафтоли дарахти ўша йилиёқ яхши ривожланади. Шафтолининг иккинчи, учинчи ва кейинги тартибли шохларини жойлаштириш бошқа меваларникига ўхшаш бўлиб, фақат оралиқлари яқинроқ бўлади.

Узун шохлари учида мева куртаги пайдо қилувчи навларни кучсиз қисқартириш лозим. Агар навдаларнинг узунлиги 50 сантиметр бўлса, фақат учинигина қисқартириш билан чегараланилади. Ундан узунроқ навдалар кўпроқ қисқартирилиши керак. Оралиқ узунликка эга бўлган навдалар (40 сантиметр), йирик ҳосил куртаги устидан кесилади.

Сернавда навларда эса фақат 40—50 сантиметрдан узун бўлган навдалар бир-бирига бўйсундириш мақсадида қисқартирилади. Бундай навларда кўпинча навдаларини сийраклаш яхши натижа беради. Кеч ҳосилга кирувчи навларда фақат 50—60 сантиметр узунликда бўлган навдалар қисқартирилиши лозим. Ундан ҳам узунроқ ўсган бўлса, навдалари 50—60 сантиметр қолдирилиб кесилади.

Республикамизда одатда мевали дарахтларни буташ бутун қиш давомида то март ойигача совуқ бўлмаган кунлари олиб борилар эди. Лекин, бу йилги қишнинг серқор ва совуқ келиши буташ ишини бироз кечиктиряпти. Шунинг учун кун исиб кетиши биланоқ ишни жадаллаштириб юборишга тўғри келади. Дарахтларнинг ортиқча шохларини буташга келганда, бу йил ниҳоятда эҳтиёткорлик билан иш кўриш зарур. Бунда совуқ урган навдалар бўлса, улар ҳам қирқилади.

Буташ ишларини куртаклар уйғонгунча тугатмоқ лозим. Бутовчиларнинг асбоблари — секатор, арра, боғ пичоғи ўткир ва тоза бўлиши шарт. Диаметри 2—3 сантиметрдан йўғон бўлган шохлар арраланиб, четлари боғ пичоғи билан силлиқланади. Яраларга эса боғ мойи ёки бўёқ суркаб қўйилади.

Мевали дарахтларни вақтида буташ мўл ҳосил олишнинг муҳим омилларидан биридир.

Ҳ. ҒУЛОМОВ,
Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими, қишлоқ хўжалиги фанлари кандидати.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ ХХР ҲУКУМАТИГА НОТАСИ

Матбуотда хабар қилинганидек Хитой маъмурларининг Совет-Хитой чегарасида қуролли иғвогарликлари муносабати билан Совет ҳукумати шу йил 2 мартда ХХР ҳукуматига норозилик нотаси юборди.

Қуйида шу нотанинг тексти келтирилади:

Совет ҳукумати Хитой Халқ Республикаси ҳукуматига қуйидагиларни баён қилади.

2 март куни Москва вақти билан соат 4 дан 10 минут ўтганда Хитой маъмурлари Совет — Хитой чегарасида Уссури дарёсидаги Нижне-Михайловка чегара пункти яқинида (Даманский ороли) қуролли иғвогарлик қилдилар. Хитой отряди Совет давлат чегарасидан ўтиб Даманский оролига қараб йўл олди. Хитой томони шу районни қўриқлаб турган совет чегарачиларига пулемётлардан ва автоматлардан қўққисдан ўт очди. Хитой чегара бузувчиларининг ҳаракати Уссури дарёсининг Хитой соҳилидаги пистирмадан туриб ўт очиш билан қўллаб-қувватланди. Совет чегарачиларига қилинган бу иғвогарлик ҳужумида 200 дан ортиқ хитой солдати иштирок қилди. Ана шу бандитларча қилинган ҳужум натижасида совет чегарачиларидан ўлган ва ярадор бўлганлар бор.

Совет территориясига сурбетлик билан қуролли бостириб кириш Хитой маъмурлари томонидан иғвогарлик мақсадида уюштирилган бўлиб, Совет — Хитой чегарасида вазиятни кескинлаштиришни мақсад қилиб қўйгандир.

Совет ҳукумати Хитой Халқ Республикаси ҳукуматига Хитой маъмурларининг Совет — Хитой чегарасидаги хавфли иғвогарлик хатти-ҳаракатлари муносабати билан кескин норозилик билдиради.

Совет ҳукумати мазкур иғвогарликни уюштиришда жавобгар бўлган шахсларни дарҳол текшириб кўришни ва уларни қаттиқ жазолашни талаб қилади. Совет ҳукумати Совет — Хитой чегарасини ҳар қандай бузишларнинг олдини оладиган сира кечиктириб бўлмайдиган чоралар кўрилишини талаб қилади.

Совет ҳукумати Совет—Хитой чегарасида иғвогарликларнинг пайини қирқадиган кескин чораларни кўриш ҳуқуқига эгадир ва Хитой Халқ Республикаси ҳукуматини огоҳлантириб айтадики, Хитой ва Совет Иттифоқи ўртасидаги чегараларда вазиятни кескинлаштиришга қаратилган авантюристик сиёсатдан келиб чиқиши мумкин бўлган оқибатлар учун бутун жавобгарлик Хитой Халқ Республикаси ҳукумати зиммасига тушади.

Совет ҳукумати хитой халқи билан бўладиган муносабатларда дўстлик ҳис-туйғуларига амал қилади ва бундан кейин ҳам ана шу йўлни тутиш ниятидадир. Лекин Хитой маъмурларининг ўйламасдан қилган иғвогарлик ҳаракатлари бизнинг зарбамизга учрайди ва қатъият билан бартараф қилинади.

Москва, 1969 йил 2 март.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДА ЖАНГЛАР

ХАНОЙ, 3 март. (ТАСС). ВИА агентлигининг Озодлик матбуот агентлигига таяниб берган хабарида бундай дейилади: марказий Платода ҳаракат қилаётган Жанубий Вьетнам Озодлик халқ қуролли кучлари отрядлари жангчилари 22 февралдан 27 февралгача душманнинг 1400 га яқин солдат ва офицерини сафдан чиқардилар. Ана шу вақт ичида ватанпарварлар душманнинг 80 га яқин ҳарбий автомашинасини йўқ қилдилар, 22 та самолёт ва вертолётни уриб туширдилар ва аэродромларда ер билан яксон қилдилар ҳамда қарийб 20 та ўқ-дори ва ёқилғи омборларини портлатиб юбордилар.

ССР ПАРЛАМЕНТ ГРУППАСИНИНГ БАЁНОТИ

Бонн маъмурлари 5 мартда Ғарбий Берлинда федерал йиғилиш мажлисини ва ГФР президенти сайловини ўтказишдан иборат иғвогарлик ниятида эканлигидан жаҳондаги бутун тараққийпарвар жамоатчилик дарғазаб бўлиб, қаттиқ ташвишланмоқда.

Бундай ҳаракат қонунга хилоф эканлигини исботлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Чунки бундай ҳаракат халқаро битимларга ва иттифоқчилар ўртасидаги битимларга мутлақо зиддир. Ғарбий Берлин ҳеч қачон Германия Федератив Республикасининг бир қисми бўлмаган, бир қисми эмас ва бўлмайди ҳам, бинобарин федерал бундестаг президентни ўзга территорияда сайлаш ҳуқуқига мутлақо эга эмас! Башарти ўз мамлакатидаги реваншчилар ва янги фашист унсурлар ҳамда НАТО мамлакатларининг агрессив доиралари томонидан гиж-гижланаётган Бонн раҳбарлари ана шу иғвогарлик ишини ўжарлик билан ўтказадиган бўлсалар, бу ҳолда улар Европанинг марказида кескинликни хатарли равишда авж олдириш йўлидан атайин ва қасддан бораётганликларига ҳеч кимда шубҳа қолмайди.

СССР парламент группаси Европада тинчлик ва хавфсизликни қадрлайдиган кишиларнинг ҳаммаси билан биргаликда ГФР ҳукуматининг иғвогарлик ниятларидан ғазабланганлигини изҳор этади. Парламент группаси таассуф билан шуни таъкидлайдики, тинчлик иши учун ғоят хавфли бўлган бу найрангда федерал бундестаг, Ғарбий Германия парламентининг аъзолари бош ролни ўйнамоқда.

СССР парламент группасининг аъзолари Ғарбий Германия бундестагининг депутатларига Ғарбий Берлинга реваншчиларнинг бемаъни даъволари учун, қилинаётган найрангнинг хунук оқибатлари учун улар ўз мамлакатининг халқи олдида жавобгар эканликларини эслатиб ўтадилар.

Ғарбий Германия парламент аъзоларининг мазкур иғвогарлик пайини ўз вақтида қирқишни талаб этиб дунёнинг барча томонларидан эшитилаётган соғлом фикрга қулоқ солишларини Европа хавфсизлиги манфаатлари, ҳар икки герман давлати халқларининг, Европа ва бутун дунё халқларининг манфаатлари тақозо этади.

СССР ПАРЛАМЕНТ ГРУППАСИ КОМИТЕТИ.

ПАРТИЗАНЛАР ҲАРАКАТИ

БАЙРУТ, 3 март. (ТАСС). Фаластин «миллий озодлик» ташкилоти қўмондонлигининг бу ерда эълон қилинган ахборотида бундай дейилади: шу ташкилотнинг партизан отрядлари 1 мартда Ўлик денгизининг жанубидаги Байт — Юсуф районида Исроилнинг ҳарбий лагерига ҳужум қилдилар. Партизанлар лагерни ракета ва миномётлардан ўққа тутдилар. Душманнинг аскарлари ва техникаси талафот кўрди.

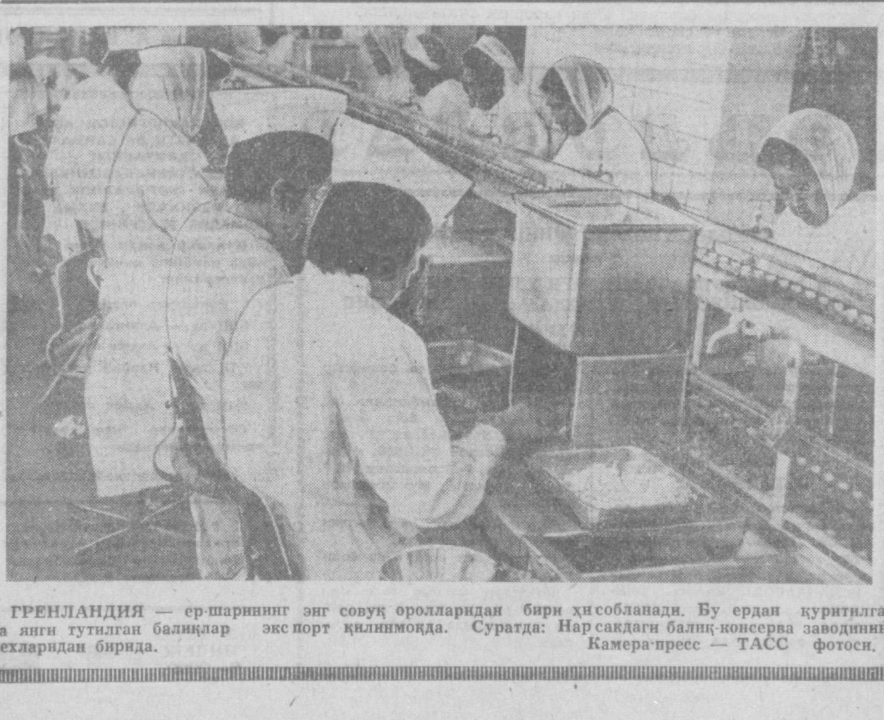

ГРЕНЛАНДИЯ — ер-шарининг энг совуқ оролларидан бири ҳисобланади. Бу ердан қуритилган ва янги тутилган балиқлар экспорт қилинмоқда. Суратда: Нарсакдаги балиқ-консерва заводининг цехларидан бирида.

Камера-пресс — ТАСС фотоси.

ВМТ СОЦИАЛ ТАРАҚҚИЁТ КОМИССИЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг социал тараққиёт комиссияси социал таъминот масалалари юзасидан Белоруссия ССР делегацияси тақдим этган резолюция лойиҳасини якдиллик билан маъқуллади. Резолюция ҳукуматларга ҳар бир кишининг социал таъминот олиш ҳуқуқини эътироф қилишни ва аҳолининг барча табақалари бу ҳуқуқдан фойдалана олиши учун ҳамма чораларни кўришини тавсия этади.

Белоруссия ССР нинг комиссиядаги делегацияси раҳбари, Белоруссия социал таъминот министрининг ўринбосари В. И. Лузгин бу резолюцияни қабул қилиш муҳим эканлигини асослаб берди ва Улуғ Октябрь революцияси совет гражданларига яратиб берган социал таъминотнинг чинакам демократик системаси афзалликларига батафсил тўхталиб ўтди.

ИШОНЧЛИ МАСЛАҲАТЧИЛАР ОҚЛАБ ЮБОРДИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Янги Орлеандаги суд мажлисида ишончли маслаҳатчилар жюриси қарор чиқарди. Шу қарорда, бизнесмен Клей Шоу АҚШ президенти Жон Кеннедини ўлдириш мақсадидаги фитнада қатнашган эмас, дейилади.

Янги Орлеаннинг округ прокурори Жим Гаррисон Клей Шоуни фитнада қатнашди деб айблаган эди. Ишончли маслаҳатчилар уни оқлаш тўғрисидаги қарорни чиқариш учун атиги 56 минут вақт сарфладилар.

Суд залида ҳозир бўлган кишилар ишончли маслаҳатчиларнинг қарорини эшитиш билан ўзларининг ғазабланганликларини дарҳол изҳор қилдилар.

НИКСОН АҚШГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

ВАШИНГТОН, 3 март. (ТАСС). АҚШ президенти Ричард Никсон Ғарбий Европа мамлакатларига қилган ўзининг саккиз кунлик сафаридан бугун Вашингтонга қайтиб келди.

ЖОНКУЯР

Мубор опа чойини тез ичди-да, кўчага чиқди. Унинг ишга борадиган йўли, уйларнинг томи, кенг далаларга «оқ гилам» тўшалган. У қалин қор устида чуқур из қолдириб, шошганча теплица томон кетди.

Ҳайрият теплицада ҳали ҳаво унчалик совуб кетмаган. Мубор опа дарҳол кўчат етиштирилаётган хона қувурларига иссиқ сув юборди. Кейин ҳосилга кирган помидор ва бодринг секцияларига ўтди. Бу секцияларда ҳам совуқнинг таъсири сезилиб қолган экан. У қувурларга иссиқ сувни очиб, ташқарига чиқди-да, пиёз ўстирилаётган парник ромларининг устига яна биттадан мата ёпти.

Опа кўчат етиштирилаётган секцияга қайтиб кирганда иссиқлик даражаси нормага етиб қолган эди. У ҳамма секцияларни кўздан кечириб, иссиқ сувни бекитди.

Мубор опа Тошхўжаева Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг парник-теплица хўжалигида ўн йилдан буён меҳнат қилади. Опа кўчат етиштириш ишларини яхши билади. Шунинг учун ҳам у етиштираётган кўчатларнинг ривожи кўнгилдагидек.

Мубор опа фақатгина парник ва теплицадаги ишлар билан чегараланиб қолмайди, вақт топиб далада ишлаётганларга ҳам кўмаклашади. Ўтган йилнинг ёз фаслида опа парникларда кечки сабзавот экинлари кўчатларини етиштириш билан бирга, даладаги экинлар парвариши ва ҳосилини териб олишда актив қатнашди. У ҳар куни 300—400 килограмм ва ундан ҳам ошириб сабзавот ҳосилини териб олди. Участканинг бошқа аъзолари билан бирга ҳар куни шаҳарлик биродарларга тонна-тонналаб сабзавот маҳсулотлари жўнатди.

Шу қиш ичида теплица ходимлари шаҳар меҳнаткашларига 3 минг килограммга яқин помидор ва бодринг, минг килограммга яқин кўк пиёз жўнатишди.

Теплицада етиштирилаётган бутун бир секциядаги эртаги экин кўчатларининг парвариши икки кишига топширилган. Уларнинг бири Мубор опадир.

Яқинда баъзи жойларда етиштирилаётган эртаги экин кўчатларининг бир қисмини совуқ уриб кетди. Шу колхознинг бошқа участкаларидаги айрим теплицалардан ҳам ана шундай нохуш хабар келди. Лекин, опа парваришлаётган кўчатларнинг бирортасини ҳам совуқ урмади.

Шу кунларда Мубор опа ғайратига ғайрат қўшиб ишламоқда. Чунки 10 секциядан иборат бўлган теплицанинг ҳамма ерида экинлар ўстирилаётир. Агар бир секциядаги экинлар ҳосил бераётган, иккинчидагилари қийғос гулга кирган бўлса, бошқа секциядаги кўчатлар эндигина уруғдан униб чиққан. Теплицада экинлар ўстириш ва улардан ҳосил олиш иши ана шундай поғонали усулда ташкил қилинган.

Мубор опа кунлик топшириқларни сифатли бажариши, ғайрати ва жонкуярлиги билан бошқаларга ўрнак бўлмоқда.

Қ. ЙЎЛДОШЕВ.

Қорақалпоғистон дўстларимизнинг ҳафталиги зўр муваффақият билан ўтмоқда. Автоном республика хонандалари ижросидаги қўшиқлар, куйлар пойтахт томошабинларини бениҳоя мамнун этмоқда. Суратларда (юқоридан пастга) 1. Отажон Шукуров, Кенжибой Телемуротов ҳамда Қорақалпоғистон радио ва телевидениесининг салисткаси Ида Рафиқова қўшиқ ижро этмоқдалар.

А. Абалян фотолари.

КЕЛИН КЕЛЯПТИ

(ҚИССАДАН ПАРЧА)

И. ҚУРБОНБОЕВ.

Шу кунларда Гулжаҳон тракторига тележка тиркаб, фермага пичан таширди. Перихон кутубхонадан чиқмайди. Пединститутга кирган экан, қишки имтиҳонларга тайёргарлик кўряпти.

Кўпинча кеч кузнинг аччиқ совуғини писанд ҳам қилмай, овулда тентираб юрамиз, баъзан қўшни овулдаги клубга кўчма кино келса, овул-аймоғимиз билан йиғилишиб борамиз.

Перихон билан Гулжаҳон кунда кино кўриш тарафдори. Кўчма кино келди, дегунча учовлашиб бориб, эл ётганда қайтиб келамиз. Бундай тентираб юраверсам, бу икки қизнинг кўнглида қандай нияти борлигини билолмай қолавераман. Кечки сайллардан қайтаётганимда кўнглимга тугиб қўйган гапларимни Перихонга айтаман дейман-у, бироқ ҳеч ботинолмайман. Ростини айтганда, журъат қилолмайман. Энди айтаман, деб турганимда Перихон қаёқдаги гапларни топиб, кулдириб юборади. Ёки икки қўлимга осилиб эркаланади. Баъзида олдимиздан йўловчилар чиқиб қолишади. Гулжаҳон эса индамай ёнимда юраверади. Бу бир оғиз сўзни айтиш менга ниҳоятда мушкул туюлар эди.

Шундай қилиб, Перихон қишки сессияга кетадиган куни кўпданбери ўйлаб юрган шу бир оғиз сўзимни қандай қилиб бўлмасин айтишга қатъий бел боғладим.

Эртага Янги йил куни эди. Бостирма ичини тозалаб ташқарига чиққанимда Перихон билан Гулжаҳон келиб қолди. Уларнинг ёнида баланд бўйли бир солдат йигит ҳам бор эди.

— Ҳалиги, йўлда учраган аёл эсингдами? — деб сўради Перихон.

— Болам Украинада, деган аёлми?

— Ҳа. Шу холанинг боласи. Яқинда келибди.

— Жуда яхши бўлибди-да.

— Мен у билан эски ҳарбийлардек сиполик билан кўришдим. У келишган, хушчирой йигит эди. Хизмат давримизни эслашдик. Сирлашдик. У пединститутнинг кундузги бўлимига кириб ўқимоқчи экан.

— Бирдан-бир орзуим ўқитувчи бўлиш, — деди Шодимурод.

— Бизнинг Перихон ҳам ўқитувчи бўлмоқчи.

— У ким? — сўради Шодимурод, бироқ менинг жавобимни кутмай яна гапида давом этди. — Қизлар ўқиши керак. Зеҳни ўткирдир-а?

— Ҳар қалай нонини топиб еяолади.

— Перихон билан қачондан бери танишсан?

— Армиядалигимда хат ёзишиб турардик.

— Ҳозир-чи?

— Нимасини айтасан. Фурсат топиб бир оғиз гапимни айтолмай юрибман.

— Айт, нима қилсанг ҳам, айт, — деди у кулиб, нотиқдирсан, армияда...

— Ҳеч ботинолмайман. Довдираб қоламан.

Шодимурод кулиб юборди. Менинг «довдираб қоламан» деганимни бир неча бор такрорлагач, тамаки тутатди. Уни уйга таклиф қилдим.

— Майли, кирсам кира қолай, — деди у.

Унгача Перихонлар овул ташқарисидаги чорраҳада кутиб туришадиган бўлишди. Меҳмоним уйда кўп ўтирмади.

— Овулга қайтай. Ойим хавотир олиб юрмасин.

— Биз томонга бирор иш билан келганмидинг? — сўрадим бўсағада туриб, — Ўтирсанг, бир қўзичоғимиз бор эди...

— Раҳмат, дўстим. Перихон билан ўнинчини бирга тугатганмиз. Бу ёққа кўчиб кетган экан. Бир кўриб кетай, деб келгандим. Сен яна шубҳаланиб юрма. Айтадиган гапингни айтавер. Қиз деганга лочиндай олғир бўлмасанг, илиб олишинг қийин.

— Гулжаҳон ҳам Перихондан кам эмас экан.

— Унга Отабой ялиниб юрганмиш.

— Отаболми? Ҳмм... Ким билади, унга хўп деяқолмас. Мен ҳам армиядалигимда сенга ўхшаб бир қиз билан хат ёзишиб юрдим.

— Келганингдан кейин учрашдингларми?

— Учрашдик, бироқ мақсадимга етолмай юрибман.

— Сен ҳам менга ўхшаган экансан-ку.

— Йўқ, — деди Шодимурод қўл силтаб, — мен айтадиганимни айтганман. Бироқ у... Биласанми...

Кейин овулдаги, дунёдаги янги гаплар ҳақида гаплашдик. У мендан кўра кўпроқ нарса билар, баъзи воқеаларни худди кўриб-билиб тургандай гапирарди. Ҳавасим келиб «билимдон экансан-ку», деб қўйдим ичимда.

Қизлар ваъдалашган ерда туришган экан. Шодимуродни кузатиб йўлга тушдик. Чор-атроф оқшом либосига буркана бошлади. Қуёшнинг сўнгги қизғиш нури ўчиб, кўк юзида бирин-кетин юлдузлар бодраб чиқди.

Перихон билан Шодимурод нималарнидир пичирлашиб, бора-бора орқада қолишди. Мен эса Гулжаҳон билан орқамга қараб-қараб боряпман. Ортимиздан анча баландлаб бир гала зағча учиб ўтди. Гулжаҳон уларга кесак отди-да, хандон ташлаб кулиб юборди. Болаликнинг ҳали босилмаган шўхлиги биланми ёки ясама шодлик биланми билмайман, ишқилиб тинмай кулаверди. Кейин олдинга қараб югуриб кетди. Мен ҳам унинг ортидан югурдим. Етиб олгач, билагидан тутиб:

— Перихонни кутайлик, — дедим яна орқамга қараб.

Гулжаҳон бирдан кулгидан тўхтаб жимиб қолди. Шодимурод биз билан хайрлашаркан:

— Айланиб келиб тур, — дедим унинг орқасидан қичқириб.

— Индинга келаман. Албатта, келаман...

... У айтган куни эрталаб овулга кириб келди. Бизни Янги йил билан табриклаб, биз томонларга бормадинглар, деб ўпкалаб ҳам қўйди. Пешингача овулда юрди-ю, кейин қаёққа кетганини билолмадим. Одамларга тушлик овқатни олиб кетаётганимда кутилмаганда олдимдан Перихон иккаласи чиқиб қолди. Меҳмоннинг қўлида чемодани бор. Уларнинг орқасидан ҳозиргина даладан қайтган Гулжаҳон югуриб келяпти.

— Йўл бўлсин, — дедим уларнинг йўлини тўсиб.

— Ўқишга кетяпман, — деди Перихон.

Бу орада Гулжаҳон ҳам етиб келди.

— Сен-чи? — сўради Шодимурод ундан, — Ўқишга бормайсанми?

Ич-ичимдан зил кетдим. Кечикибман-да!.. Ҳар ким ўз қолиқудратига яраша иш тутади. Гулжаҳон ҳам Перихондан кам ўқимасди. Мактабда доим аълочилар сафида саналарди. Мен армияга кетган йили баҳорида онаси вафот этмаганида...

Шодимурод нега ёниб турган юракдаги ўтни ўғирлади? Укаси, синглиси, олтмишнинг қорасини олиб қолган отасининг иссиқ-совуғидан хабар олиб турадиган шу ёлғиз Гулжаҳон эканини нега Шодимурод тушунмайди? Овулдаги қари-қартанглар йиғилишиб «энди қандоқ қиламиз, бандачилик экан. Ўлганнинг кетидан ўлиб бўлмайди. Ҳали ёшсан. Болалар хор-зор бўлмасин. Бировга уйлантириб қўяйлик» дейишганида отаси бечора «Бола-чақам бўй етиб қолди», уяламан, дебди.

Бу воқеани Гулжаҳон мендан бўлак ҳеч кимга айтмаган экан. Ҳатто Отабой ҳам бехабар. Мен шуларни ўйлаб турганимда Гулжаҳон Шодимуродга қараб:

— Вақти келиб биз ҳам ўқирмиз, — деди.

Мен бир қарашдаёқ унинг рангпар юзидаги қатъиятни уқиб олдим. Буни мендан бошқа ҳеч ким сезмади.

Шу куйи йўл ўртасида турганимизда овул четидаги тераклар орасидан ўтган иккинчи йўлда Отабойнинг машинаси кўринди. Гулжаҳон билан Шодимурод олдимизда гаплашиб боришарди. Мен пайтдан фойдаланиб Перихонга мақсадимни айтдим.

— Хатларнинг натижаси нима бўлади?

У жавоб бериш ўрнига кулиб юборди. Мен яна сўрадим. У яна шарақлаб кулди. Шу пайт Отабой етиб келди-да, кабинадан отилиб чиқди.

— Гулжаҳон билан кетаётган Шодимуродми? — сўради у.

— Ҳа, нимайди?

— Ўқишга ким кетяпти?

— Перихон...

— Ҳмм... Шундайми... Сен-чи?

Мен индамай кетавердим. Отабой енгимдан тортиб сўради.

— Гулжаҳон ўқишга бормайдими?

— Мен қаёқдан билай. Уни мендан кўра сен яхшироқ биласанку.

— Ҳа, биламан, — деди у ўйчан, — Иложим қанча... Бироқ, у ҳалигача тайинли гап айтгани йўқ. Шошилма, дейди.

— Ундай бўлса кутиб турганинг маъқул... Укалари катта бўлсин.

Отабой мени силтаб тўхтатди. Перихон ўн-ўн беш қадам нари кетгач, сўради:

— Анови, Шодимурод уни айлантиргани келмаганмикин?

— Перихонними? — дедим бақириб. — Нималар деяпсан?

— Йўғ-е, — деди у қўл силтаб, — Сен турганда Перихон қаёққа борарди. Гулжаҳонни айтяпман.

— Билмадим. Бунақа эмасдир.

— Шубҳам шундан, — деди Отабой томдан тараша тушгандай.

— Ҳали ҳам келишиб олмаганмидинг?

— Йўқ дедим-ку, ахир. Айтолмайман. Айтсам, алдаб кетади.

Отабой машинасига чиқди-да, ғизиллаб ёнимдан ўтиб кетди. Анча жойга бориб қолган Гулжаҳон билан Шодимуродга етгач, шартта тормозни босди...

Э. УСМОНОВ таржимаси.

*) Боши газетамизнинг 21 февраль сонида босилган.

ҚАЛБ ТАШАККУРИ

Карамаддин СУЛТОНОВ,
адиб, Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг депутати.

Мен Тошкентда ўтказилаётган ҳафталикларнинг учаласида ҳам иштирок этдим. Олдинги ҳафталиклар ҳам менда чуқур таассурот қолдирган эди. Лекин бу сафар, Тошкентга келишим биланоқ жуда ҳам бўлакча шодиёнанинг гувоҳи бўлдим. Бизни кутилгандан ҳам зиёд тантана билан кутиб олишди.

«Тошкент ҳақиқати» газетаси орқали бир нарсани алоҳида қайд қилиб айтиб ўтмоқчиман. Қорақалпоқ санъатининг ривожланишида ўзбек саҳна усталарининг хизматлари ниҳоятда катта бўляпти. Навоий ва Муқимий номидаги театрларнинг режиссёрлари Қорақалпоғистонга бориб, ишларимизга яқиндан ёрдам бердилар. Ўзбекистон Маданият министрлиги ҳам санъатимизни тараққий эттиришда алоҳида ғамхўрлик қилмоқда.

Бугун биз меҳрибон ўзбек оғаларимиз даврасидамиз. Бир дастурхонда ўтириб гурунглашаяпмиз. Адабиётимиз ва санъатимиз ҳақида қизғин фикрлар айтишаямиз. Бугунимиз, эртамиз ҳақида дўстона суҳбатлашаяпмиз. Ютуқларимиздан бирга қувоняпмиз.

Сизларга қўлимни кўксимга қўйиб, ташаккур айтаман!

ХАЛҚ ТЕАТРИ САҲНАСИДА

Халқ театрини ташкил этиш ҳақидаги ташаббусни меҳнат ва ҳақ тўлаш бўлими бошлиғи Дмитрий Викнянский кўтариб чиқди. У нашриётнинг бир қатор цехларида бўлиб, театрда қатнашиш истагини билдирган ҳаваскорларни тўплади. Янги театрга «Полиграфчилар овози» деб ном берилди.

Биринчи саҳна асарини тайёрлаб нашриёт ишчи ходимлари даврасида намойиш этдик. Чиқишимизни томошабинлар самимий кутиб олишди. Кейинчалик шаҳримизнинг кўпгина ташкилотларида, завод ва фабрикаларда ҳам ўз маҳоратимизни намойиш этадиган бўлдик.

Яқинда театримиз коллективи яна бир янги саҳна асарини томошабинларга ҳавола қилди. Сценарий автори Д. Викнянскийнинг «Халқ бойлигини сақланг» асарини саҳналаштирдик. Бунга Бирлашган нашриётнинг 1968 йилги иш натижалари ва 1969 йил режалари асос қилиб олинган. Кўп йиллар давомида самарали меҳнат қилиб, корхона шуҳратига-шуҳрат қўшаётган ишчи-хизматчиларнинг фаолияти ишонарли қилиб ёритиб берилган. Шунингдек, ўзи ишлаётган коллективни ҳурмат қилмай, вазифасига панжа орасидан қараб келаётган айрим бепарво боқи-беғамлар қаттиқ танқид қилинган. Асосий ролларни нусхачи В. Иброҳимов, бухгалтер Р. Курбонова, мастер Н. Куликов, муқовачи В. Сальникова, инженер В. Овчаренколар ижро этишди.

Келажакда ранг-баранг темаларда саҳна асарларини тайёрлаб, томошабинлар диққатига ҳавола қиламиз.

Э. РИЗАЕВ,
«Полиграфчилар овози» театрининг қатнашчиси.

Суратда: спектаклдан бир кўриниш.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

✦ СССР терма командаси бу йил биринчи марта мағлубиятга учради. Футболчиларимиз Белу-Оризонти шаҳрида маҳаллий «Атлетико Минейро» клуби командасига 1:2 ҳисобида ютқазишди. Учинчи минутдаёқ Дарио Пшеничников дарвозасига тўп киритди. Орадан беш минут ўтгач Метревели ҳисобни тенглаштирди. Бироқ Дарио 29-минутда яна командасини олдинга олиб чиқди.

✦ Фарғонада футбол бўйича қишки турнир мусобақалари ўтказиляпти. Область футбол федерацияси ташаббуси билан бўлаётган бу турнирда Вильнюснинг «Жалгирис», Қарағанданинг «Шахтёр», Ушнинг «Олой», Андижоннинг «Оқ олтин», Сирдарё областининг «Янгиер» ва маҳаллий «Нефтяник» коллективлари қатнашмоқдалар. Дастлабки кун бўлиб ўтган ўйинда «Жалгирис» «Оқ олтин»ни 3:0 ҳисобида енгди.

✦ Олмалиқда область биринчилиги учун велокросс бўйича мусобақалар бўлиб ўтди. Бунда Оржоникидзе, Калинин, Олмалиқ, Ангрен, Чирчиқ командалари ва Тошкент армиячилари куч синашдилар.

✦ Биринчи бўлиб эркаклар 20 километрга беллашдилар. Чирчиқлик спорт мастери Генрих Дик ҳаммадан олдин маррага етиб келди ва ғолиб бўлди. Оржоникидзе район командаси аъзоси спорт мастери Николай Легкобит иккинчи ўринни эгаллади. Шу команда аъзоси В. Леснов учинчи ўринга чиқди.

Сўнгра ўсмирлар ўртасида 15 километрга пойга бўлди. Бунда ҳам чирчиқликлар қўли баланд келди. Мастерликка номзод Алексей Жарков кросс ғолиби бўлди. А. Трошков (Оржоникидзе райони) ва А. Мамутов (Ангрен)лар иккинчи, учинчи ўринларни эгаллашди.

✦ Олмалиқда шахмат бўйича ўтказилган область шахсий биринчилиги мусобақалари тугади. Ғолиб аниқланмади. Мастерликка номзод Евгений Надеждин билан Валерий Аъзамовлар тенг очко тўплашиб, 1—2-ўринларни бўлишиб олишди.

✦ Кеча Ангренда чаңғида учиш бўйича республика шахсий командa биринчилиги бошланди. Бунда Самарқанд, Фарғона, Тошкент ва бошқа область командалари қатори Олмаота, Душанба, Фрунзе шаҳарларидан меҳмон бўлиб келган кучли чанғичилар ҳам қатнашмоқдалар.

УСТОЗ

У бир неча бор қишлоқ енгил атлетикачилари биринчиликларида қатнашган, жуда кўп марта ғалаба қозониб, соврин эгаси бўлган. «Пахтакор» жамияти Марказий Совети мусобақаларида иштирок этиб, уддабурронлиги, чидамлилигини кўрсатган.

Эдуард биринчиликларда қатнашиш билан бирга ўз тажрибасини ёшларга ўргата бошлади. Унинг нияти тренер бўлиш эди. Шунинг учун ҳам спорт мактабида устозликни тавсия этишганида бажонидил рози бўлди.

Э. Большаков эндигина 32 баҳорни кўрди. Ёш йигит умрининг ярмини спортга бағишлади. Мана 14 йилдирки, у енгил атлетика бўйича ёшларга мураббийлик қилиб келяпти.

...Тренер бугунги машғулотни қандай қилиб якунлаганини билмади. Икки соат давомида унинг миясига келган фикр нари кетмади.

— Наҳотки спортни ташласа, йўқ бундай бўлиши мумкин эмас. Ёки оғир машқларга чидай олмадимикан? Ундай десам бирор марта ҳам нолигани йўқ эди-ку! Хабар олдириш керак, — қарорга келди устоз.

Эдуард ўша куниёқ Расим Амедовлар уйига Александрни юборди. Маълум бўлишича, Расимнинг ота-онаси ўғлининг раъйини қайтариб, «машғулотларга бормайсан» дейишипти.

Э. Большаков эртаси куни Амедовлар хонадонига йўл олди. Унинг ота-онаси билан узоқ суҳбатлашди.

— Биласизми, — деди Ислом ака, — ўғлимиз спорт билан бўлиб ўқишдан совияпти. Кейин мен сизга айтсам, спортдан нима чиқади, ўқисин, одам бўлади.

— Келинг, мен ҳам, сизлар ҳам тушунтирайлик. Ўғлингиз ўқишни ҳам, спортни ҳам уддалайди. Иккисига ҳам вақт топа олади.

Хуллас, шу куни Эдуард Амедовлар оиласи розилигини олиб қайтди.

Спорт зали. Ўсмирлар енгил машқ қилишмоқда. Устоз ўртада туриб шогирдларининг ҳар бир ҳаракатини зимдан кузатиб боряпти. Тез-тез маслаҳатлар бериб туради. Улар орасида ўрта бўйли, қадди қомати келишган Расим ҳам бор.

Тренер ҳар бир шогирдига алоҳида-алоҳида вазифа берди.

— Расим, сен юз марта сакраганингдан кейин мана бу штангани елкангга қўйиб ўн марта ўтириб турасан. Агар оғирлик қилса беш марта бажарсанг ҳам майли.

Шогирд устозининг айтганини қилди.

Сўнгра йигитлар иккига бўлиниб, баскетбол ўйнадилар.

Машғулот тугади. Устоз ҳам, шогирдлар ҳам чарчашган бўлсада, хушчақчақ. Чунки улар мусобақа яқинлашиб қолганини, ҳар вақтдан унумли фойдаланиш лозимлигини яхши билишади.

Ҳозир Р. Амедов 400 метр масофани 1 минутга қолмай югуриб ўтади. Бу унча-мунча спортчининг қўлидан келавермайди. Бундай даражага эришгунча озмунча меҳнат қилмади. У ўтган йили тенгдошлари ўртасида ўтказилган мусобақада 400 метрни 58,2 секундда, 800 метрни эса 2 минут 09,2 секундда босиб ўтиб, қишлоқ спортчилари ўртасида республика чемпиони бўлди. Бу эндигина 16 баҳорни кўрган Расимнинг йирик мусобақалардаги илк бор ғалабаси эди.

Расим билан Александр Қибрайдаги 14-мактабда ўқишади. Уларнинг ёши ҳам тенг. Иккиси ҳам енгил атлетикага меҳр қўйган. Расим жаҳон чемпиони Куц сингари бўлишни орзу қилса, Александр эса Брумель изидан боряпти. У ўсмирлар ва болалар спорт мактаблари республика биринчилигида қатнашиб, 175 сантиметр баландликдаги планкадан сакраб ўтган. А. Лукашов тўсиқлардан ошиб югуришни ҳам севади. Спортнинг бу тури бўйича ҳам юксак натижаларга эришяпти. 110 метрга тўсиқлар оша югуришда унинг энг яхши натижаси 16,7 секунд ҳисобланади.

Бу икки дўст ўз устозлари Эдуард Николаевични беҳад ҳурмат қилишади. Чунки у ёшлар қалбида спортга меҳр-муҳаббат уйғота олди.

Э. Большаков Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозидаги спорт мактабида устозлик қилмоқда. Ундан таълим олаётганлар орасида Раиса Плотникова, Лидия Маркина, Галина Руцинскаялар ҳам бор. Бу қизлар бир неча бор республика, иттифоқ мусобақаларида қатнашишган, фахрли ўринларни эгаллашган. Уч дугона Ўзбекистон ўсмирлар терма командаси аъзоси.

Меҳрибон устоз, қаттиққўл, талабчан тарбиячини мусобақаларда судьялик қилаётган пайтда ҳам кўриб қоласиз.

Яқинда Ўзбекистон енгил атлетика федерацияси энг яхши тренерлар учун биринчи марта конкурс ўтказди. Спорт жонкуяри Э. Большаковнинг номи ҳам республиканинг энг кучли ўнта тренери қаторида тилга олинди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Уқувчиларга пухта билим бериш ҳар бир педагогик коллективнинг шарафли бурчидир. Буқа районидаги 3-мактаб-интернатнинг ўқитувчилари ва тарбиячилари ҳам ўқув-тарбия ишларини тағин ҳам яхшилаш мақсадида қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бунда методика кабинетининг ҳам роли катта. Суратда: методика кабинети аъзолари тарбиявий ишлар планини муҳокама қилмоқдалар.

Н. Козловский фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси**, 18.00 — **Рус тилида теленгиликлар.**

Ўзбек тилида: 18.10 — **«Юлдузча» телевизион журнали.** 18.45 — **Миллионлар ленинча университети**, 19.00 — **«Олтин водий» программаси.** 19.40 — **Теленгиликлар.** 19.55 — **Кўрсатишлар программаси.** 20.00 — **МОСКВА КУРСАТАДИ.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Болалар учун, мультфильм.** 18.40 — **«Ёшлик» студияси кўрсатади.** 19.20 — **Эстрада концерти.**

Ўзбек тилида: 19.50 — **ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ҲАФТАЛИГИ. Жўлмирза Оймирзаев шеърлари.** 20.10 — **Бекобод металлургия комбинати — 25 ёшда.** 20.30 — **А. Азимов ва Р. Ҳидоятова концерти.** 21.10 — **«Наташахоним».** (Бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 20.00 — **Максимнинг қайтиши.** (Бадиий фильмнинг иккинчи серияси). 21.50 — **Жонажон ўлка куйлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 5/III да **Уғирланган умр**, 6/III да **Бой ила хизматчи.**

КИНО

«Олтин маъбуда» учун кураш — «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Ёшлик — бебошлик — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тошдаги достон (1-2 сериялар) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 ярим ва 4 яримда, ўзбек тилида).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

5 мартда

М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ

КОНЦЕРТИ

Концертда **Узбек ашула ва рақс ансамбли — «ШОДЛИК»**; Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти **Комилжон ОТАНИЁЗОВ**; Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Қундуз МИРКАРИМОВА, Муҳаммаджон МИРЗАЕВ**; Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Қувондиқ ИСКАНДАРОВ, Вилоят ОҚИЛОВА**; солистлар **Сора ШУКУРОВА, Гулшод ОТАБОЕВА, Тўхта РИСМЕТОВА, Қизлархон ДУСМУҲАМЕДОВА** ва бошқалар қатнашади.

«Шодлик» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Исаҳор ОҚИЛОВ**; музика раҳбари — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Муҳаммаджон МИРЗАЕВ.**

Программани **Ғуломтожи АЪЛОЕВ** олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 да, район кассаларида 12 дан сотилади.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ҲАФТАЛИГИ

К. С. СТАНИСЛАВСКИЙ НОМИДАГИ ҚОРАҚАЛПОҚ ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ВА КОМЕДИЯ ТЕАТРИНИНГ

Муқимий номли театр биносида намойиш қиладиган спектаклларининг

Репертуар плани

5/III да — **Алангалар,**

6/III да — **Аҳмоқ подшо,**

7/III да — **Навоий Астрободда,**

8/III да — **Аҳмоқ подшо.**

Спектакллар кеч соат 7 яримда бошланади.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 01192.
ИНДЕКС — 6469.
Б—2200.